

Aktsiaseltsis Tallinna Sadam võimalike korrupsiooniriskide tuvastamiseks moodustatud uurimiskomisjoni 22. märtsi 2016. a istungi päevakorrapunkti 3 juures toimunud arutelu üleskirjutus

Komisjoni istungile oli kutsutud AS Tallinna Sadama (edaspidi Tallinna Sadam) nõukogu esimees Aare Tark.

Artur Talvik

Täna räägime Tallinna Sadamast pigem nii, milline nõukogu töö värske pilguga on? Milline riigiettevõtte nõukogu töö on ja võiks olla? Mis on tänaseni valesti tehtud? Kas juhatuse mehitamised toimuvad nii, nagu peaks olema? Riigi osaluspoliitika kohta võib ka arvamusi avaldada. Aga alustuseks, kuidas teist sai Tallinna Sadama nõukogu liige ja lõpuks esimees?

Aare Tark

Mulle tegi ettepaneku asuda Tallinna Sadama nõukogu liikmeks majandus- ja taristuminister Kristen Michal. Esimesel korral ma nõusolekut ei andnud, aga kui minister teist korda helistas, siis andsin nõusoleku.

Artur Talvik

Kas teil advokaaditöös on tulnud ette Tallinna Sadamaga kokku puutuvaid asju käsitleda?

Aare Tark

Advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene ei ole kunagi Tallinna Sadamat teenindanud ega nõustanud. Kokkupuutepunkte on küll olnud. Büroo klient on varasemalt olnud ja on ka praegu AS Transiidikeskus. AS Transiidikeskusel on lepingulisi suhteid Tallinna Sadamaga. Selle pinnalt on büroo advokaatidel olnud kokkupuuteid Tallinna Sadamaga.

Artur Talvik

AS Transiidikeskus on suhteliselt kriitiliselt suhtunud eelmise juhatuse töösse. Kas see segav faktor ei ole?

Aare Tark

Ka mulle teadaolevalt on AS Transiidikeskus olnud kriitiline eelmise juhtkonna suhtes. . Alati on olnud pooltevahelises suhtluses mingisugune probleem. Alates sellest kui Rail Garant ostis lähedale maatüki ning toimusid vaidlused. Ma ise advokaadina ei ole AS Transiidikeskust Tallinna Sadama vastu esindanud.

Artur Talvik

Kuidas täna toimub suhtlemine omaniku ja omaniku esindajaga? Mitu üldkoosolekut on toimunud?

Aare Tark

Üldkoosolekut ei ole veel toimunud. Alates eelmise aasta oktoobrist on toimunud viis nõukogu koosolekut. Algas oli päris tömahukas. Esimene asi oli leida uus juhatuse esimees, minna lõpuni selle personaliotsinguga. Püüdsime saada ülevaadet, mis Tallinna Sadamas on toimunud ja mis on reaalsed probleemid.

Artur Talvik

Kas uus juhataja on tänaseks tööle asunud?

Aare Tark

Jah. Alates 1. märtsist on uus juhatuse esimees täiskohaga tööl. Selles mõttes oli hästi, et ta sai juba veebruaris kohtuda võtmeisikute ja valdkonna juhtidega ning juba enne ametisse astumist äriühingust hea pildi.

Artur Talvik

Kuidas juhataja otsingud toimusid?

Aare Tark

Välja oli kuulutatud avalik konkurss. Konkursi viis läbi personaliotsingufirma Amrop. Personaliotsingufirma kaudu tuli umbes 35 avaldust kuulutuse peale ning sealt väga palju „materjali“ ei olnud. Sihtotsinguga tuli umbes samapalju kandidaate juurde. Esimesse lõppvooru jõudis 4-5 inimest. Nõukogu kohtus neist kolmega. Üks kandidaatidest oli väga hea, kooskõlastasime temaga kõik tingimused, aga päev enne lepingu sõlmimist ta loobus. Olime olukorras, kus meil oli küll teisele ja kolmandale positsioonile jäänud kandidaat, aga nad olid esimesest selgelt nõrgemad. Nõukoguga otsustasime, et võtame pigem korraks aja maha. Kuna tegemist on väga olulise äriühinguga, siis me tahtsime väga head juhti ning me ei läinud teisele ja kolmandale positsioonile jäänud kandidaadi peale. Võtsime personaliotsingufirma Amropiga uuesti ühendust ning nad tegid kuuajase sihtotsingu. Selle tulemusena saime uuesti viis inimest, kolm nendest olid väga tugevad kandidaadid. Valdo Kalmu kutsus sihtotsinguga kandideerima Amrop. Ta on olnud tugev juht, tal on hea maine ja taust ning ta on olnud aastaid Eesti ärimaailmas tuntud. Esimese kandideerimise vooru ajal ei olnud Valdo Kalm veel tööturul saadaval.

Artur Talvik

Kas esimene kandidaat põhjendas ka oma loobumist?

Aare Tark

Ega ta väga ei põhjendanud. Ta on rahvusvahelise kontserni juht ning ei tahtnud loobuda rahvusvahelisest karjäärist ning suuremast palgast. Tal oli veel kontserni sees karjääri tegemise võimalusi. Valdo Kalmul oli konkurentsipiirang samas valdkonnas jätkamiseks, kuna aga Tallinna Sadam on tegev hoopis teises valdkonnas, siis seda probleemi Valdo Kalmul Tallinna Sadama juhiks kandideerimisel ei tekkinud.

Artur Talvik

Kas Marko Raid jätkab juhatuse liikmena, ta oli juhatuse esimehe kohusetäitja?

Aare Tark

Jah. Praeguse nõukogu otsusega on nii, et Marko Raidi volitused juhatuse liikmena kehtivad 31. maini. Selleks ajaks on olemas uus Tallinna Sadama struktuur ja juhtimismudel paigas. Eeldatavasti Marko Raid jätkab juhatuse liikmena, kuna ta on töökas ja võimekas finantsjuht. Kaljuranna ja Kiili ajal ta juhatusse ei kuulunud, ta on näidanud end hea juhatuse liikmena.

Artur Talvik

Kas Marko Raidiga on pikemaajaline leping sõlmitud?

Aare Tark

Ei. Tema juhatuse liikme volitusi on pikendatud nõukogu otsusega kuni 31. maini. Pärast me saame lepingut temaga pikendada.

Tarmo Olgo

Kui palju omanikud või omaniku esindajad juhatuse valimiste protsessi sekkusid? Kas nemad ka kandidaate üle kuulasid, andsid mingisuguseid soovitusi või enda poolseid sisendeid, kas üks või teine kandidaat on sobilik?

Aare Tark

Ei andnud. Kui ma andsin enda nõusoleku hakata nõukogu liikmeks, siis esmane sõnum ministrilt oli see, et ühtegi poliitikut nõukogusse seekord ei valita. Minister soovis asjatundjate nõukogu. Meile anti vabad käed. Mingisugust survet, soovitusi ja vihjet kandidaatide suhtes absoluutselt ei olnud.

Artur Talvik

Te ise ei kuulu ühtegi erakonda ning pole ühtegi erakonda rahaliselt toetanud?

Aare Tark

Ei. Rahaliselt ei ole toetanud, aga olen usin hääletamas käija.

Tiina Ojasalu

Arvestades eelmise juhatuse kaasust: kui te otsiste juhatuse liiget, kas personaliotsingu protsessis oli ettenähtud põhjalikum taustauuring?

Aare Tark

Amrop tegi väga põhjaliku kokkuvõtte. Uuriti isiku ajalugu ning *shortlisti* toodi välja isiku tugevused ning nõrgad küljed. Väga hea eeltöö oli tehtud. Juhatuse esimees on riigisaladuse loaga ning läbinud või läbimas vastavat taustakontrolli, mille teostab Kaitsepolitsei.

Valdo Randpere

Ma ei ole finantsjuhi tööga ega tema minevikuga kursis, aga kas teile ei tundu kui juhtumit vaadata, et finantsjuht oli äkki liiga nõrk? Äkki on riskantne kui ta juhatuse liikmena jätkab?

Aare Tark

Mis seal salata, mõtteid on olnud igasuguseid. Meie esimesel nõukogu koosolekul osales Kaitsepolitseiametist Eerik Heldna ning ta kinnitas nõukogule, et Tallinna Sadamas isikutepõhiseid kahtlusi rohkem ei ole.

Artur Talvik

Me saatsime Botnica asjas teate prokuratuuri ning üks kahtlustatav isik tuli juurde. Seda silmas pidades oli Kaitsepolitsei hinnang tagasihoidlik.

Aare Tark

Oktoobris meile nii Kaitsepolitsei poolt koosolekul öeldi. Rohkem ei oska kommenteerida. Botnica tausta ei teadnud ma oktoobris ja ei tea siiani väga täpselt.

Artur Talvik

Uudistest oli lugeda, et Tallinna Sadam hindas osad varad alla. Mis varasid te alla hindasite ja mis põhjustel?

Aare Tark

Jah, eilsel nõukogu koosolekul alandati Saaremaa Sadama ja Botnica väärtust audiitorite ettepanekul, et viia hind realsesse vastavusse tänaste turuhindadega. Hind võis olla ka varasemalt õigesti hinnatud, aga vaadates tänast majanduse madalseisu, ja seda kui palju Botnicat saab üldse kasutada. Novembrist aprilli lõpuni on Botnica Veeteede Ameti kasutuses. Kui suvel Botnica seisab, siis tema väärtus on väiksem. Botnica potentsiaal on suur. Kui Botnicale tööd leida, pidi ta väga võimas ja hea laev olema.

Artur Talvik

Kas eelmisel aastal tootis Botnica kahjumit?

Aare Tark

Jah.

Valdo Randpere

Kui palju te Botnicat alla hindasite?

Aare Tark

Viis miljonit.

Artur Talvik

Kui palju te muid varasid alla hindasite?

Aare Tark

Ma ei oska seda praegu peast öelda. Koosolekul finantsjuht andis majandusaastaruandest ülevaate ning nõukogu kinnitas selle.

Artur Talvik

Varasemalt oli mõne nõukogu liikme poolt etteheide, et audiitor on teinud mitu aastat järjest märkuse majandusaastaruandesse, et varad on üle hinnatud. Nüüd see siis tehti ära?

Aare Tark

Jah.

Artur Talvik

Ilmselt tehti osaliselt, sest alla hindamiseks on veel ruumi. Saan ma õigesti aru?

Aare Tark

Ma ei oska seda kommenteerida. Nõukogu poolt sai küll juhatusele varasemalt antud ülesanne, et audiitori otsus peab olema ilma märkusteta.

Valdo Randpere

Kas audiitor pani sel aastal ka ette varade alla hindamise? Kas majandusaastaruanne on valmis?

Aare Tark

Jah. Eile me kinnitasime aastaaruande ära, audiitori otsus oli märkusteta.

Artur Talvik

Teie nõukogu esimehe aega jääb ka OÜ TS Laevade esimehe valimine.

Aare Tark

Meie valikuga ei tegele, kuid olime informeeritud. Valiku tegi juhatus.

Tarmo Olgo

Kas nõukogu esimehena on teil selge nägemus ja teadmine olemas, millised on omaniku ehk riigi huvid Tallinna Sadama suhtes ja kuidas te need riigi huvid teada saite?

Aare Tark

Nõukogus on õnneks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler ning Rahandusministeeriumi asekancler. Mõlemad on heaks toeks. Läbi nende on omaniku tahe väljendatud, näiteks see, milline on dividendi ootus, mida riik ootab. Sel aastal kuulutati dividendiks välja 35 miljonit. Laiemas mõttes iga äriühingu puhul peab kõige pealt ära kaardistama, millega äriühing üldse tegeleb ja millised on põhilised tegevusvaldkonnad. Esiteks, kaubavedu ja kaubamahud, teiseks, kinnisvara ja kinnisvaraga seotud teenused ja kolmandaks, reisijate vedu. Kolmest suunast on tänaseks kaubavedud kõige rohkem langenud. Loomulikult on kõige suurem ülesanne juhatusel ja nõukogul toetada kaubavedude mahu taastumist. Kaubavedudest moodustab poole vedellast. Vedellast on täna odava hinnaga Venemaa sanktsioonide tagajärjel. Kaubavedudes on Venemaa osakaal üle 60% ja kui sellest poole moodustab vedellast, siis sellepärast ongi kogu kaubamahtude käive maas.

Tarmo Olgo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on avalikult välja öelnud, et neil on plaan kokku panna logistilised ettevõtted: Tallinna Sadama ja Eesti Raudtee infrastruktuur. Kas selles suunas on ka omaniku poolt suunised antud, või see on küsimus, millega nõukogu ja juhatus praegu ei tegele?

Aare Tark

Ma sain ka sellise info, et planeeritakse luua valdusettevõtte. Kui kaugel see plaan on, seda ma ei tea. Tallinna Sadam ja Eesti Raudtee pidid sinna minema. Mõlemad äriühingud moodustavad väärtusahela. Kui me vaatasime kui palju on kaubamaht muutunud transiiditeel: laev – terminal-laev, siis seal on kaubamaht kukkunud vähem kui transiiditeel: raudtee – sadam – raudtee. Kui kitsaskoht avaldub just raudteega seoses, siis oleks mõistlik seda probleemi koos lahendada. Mõlemal (Tallinna Sadamal ja Eesti Raudteel) on ühised huvid. Muidu on nii, et kui Eesti

Raudtee hoiab oma tariifi üleval, siis kaubavood ei tule sadamasse läbi, sest seda transiidikoridori peetakse liiga kalliks. Tallinna Sadama ja Eesti Raudtee ühine juhtimine kindlasti peaks andma sünergiat juurde. Samas võib ka küsida, peaaegu et ei tule juurde bürokraatlikku lisatükki, mis hakkaks majandusüksuse operatiivsust pärssima. Kontrollifunktsiooni (auditeerimised, siseaudit) puhul võiks olla ühtne vaade ja seda ka juhtimise seisukohalt.

Tarmo Olgo

Küsimusi võib tekitada tariifistamine ja hinnapoliitika. Kus ja mis hinnaga teha? Kui äriühingud eraldi tegutsevad, siis nõukogud on sõltumatud ja vaatavad kitsalt oma äriühingu huve.

Aare Tark

Tallinna Sadama ja Eesti Raudtee puhul on sünergia kindlasti olemas, et panna nad koos toimima. Riik on väike ja hästi selgelt on nähtav, et kust see kaubavoog tuleb.

Artur Talvik

Advokaadibüroo Sorainen tegi õigusauditi, see on valmis ning üle antud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Kas te olete õigusauditiga tutvunud? Auditis on välja toodud ettepanekud. Kas te olete ettepanekuid täitmiseks võtnud?

Aare Tark

Jah. Eile oli auditiga tutvumine nõukogu koosoleku päevakorras. Ettepanekud, mis on nõukogu tasandile suunatud, on kõik juba ellu viidud. Novembris võtsime nõukogu koosolekul vastu korruptsiooniennetus programmi ja huvide konflikti vältimise korra. Kord oli olemas aastast 2013, kuid see ei hõlmanud varasemalt nõukogu liikmeid ja kontserni tasandit, jäi vaid juhatuse liikmete tasandile.

Artur Talvik

Kas korruptsiooniennetuse kava on teie enda välja mõeldud või on see seotud Rahandusministeeriumi välja töötatud rohelise raamatuga?

Aare Tark

Mitte mina ega nõukogu, vaid majasisene siseauditi üksus koos õigusteenistusega on selle välja töötanud. See on Tallinna Sadama enda korruptsiooniennetuse programm.

Artur Talvik

Sellise korra kinnitamine on esmakordne Tallinna Sadama ajaloos?

Aare Tark

Jah. Sellise nime all küll. See on laiem, kui varasem huvide konfliktide vältimise kord.

Tarmo Olgo

Kui selline programm on nüüd vastu võetud, siis kas see on piisav, et ennetada korruptsiooni Tallinna Sadamas või on teil veel mõtteid ja plaane seoses korruptsiooniennetusega?

Aare Tark

Alati saab mingeid asju paremaks teha. Praegu mulle tundub, et programm on päris põhjalik. Eks korruptsiooni on ikka võimalik vältida, ent kõik on kinni inimeste tõekspidamistes, kultuuris, eetilistes- ja moraalinormides.

Valdo Randpere

Olen vähe kursis tänapäevase õiguspraktikaga Eestis. Aga ma küsin siiski. Praegu on käimas kriminaalasi Kaljuranna ja Kiili suhtes. Kas Tallinna Sadamal tekib ka kahjutasu hagemise õigus, kas on mingi plaan selles osas olemas?

Aare Tark

Nõukogu tasemel ei ole me teemat kordagi arutanud. Teoreetiliselt võttes on alati võimalik esitada tsiviilhagi, mille puhul vaadatakse, milline on tekitatud kahju. Kahju võib tuleneda kahjulikest lepingutest ettevõttele või kui on tegemist omastamisega.

Valdo Randpere

Kas see on sõltumatu kriminaalmenetlusest?

Aare Tark

See ikka sõltub kriminaalmenetlusest. Koos süüdistuse esitamisega esitatakse ka tsiviilhagi, mis peaks sisaldama ka võimalikku kahju, mis on Tallinna Sadamale tekitatud.

Artur Talvik

Kas sellisel juhul kui selline hagi esitatakse, siis võib hageja öelda ka seda, et nõukogul lasus samuti mingisugune vastutus?

Aare Tark

Kahjuosa nõue on ikkagi puhtalt kriminaalasjaga seotud ning seotud kahe isikuga (Kaljurand ja Kiil).

Valdo Randpere

Kas vastutuskindlustus oli neil kõigil olemas?

Aare Tark

Äriseadustikus on öeldud, mille eest vastutab juhatuse ja mille eest nõukogu. Korraliku ettevõtja hoolsusega peavad juhatuse ja nõukogu liikmed oma ülesandeid täitma. Nõukogul on kontrolliv, korraldav ja planeeriv funktsioon, siis tuleb vastata, et milline neist funktsioonidest on jäetud täitmata.

Artur Talvik

Kuidas te värske pilguga hindate siseauditi tööd? Kuidas on siseauditi ja auditikomitee töö täna ülesehitatud?

Aare Tark

Põhiline on see, et sisekontroll peab raporteerima nõukogule. Vastasel korral ei oleks tulemusel efekti, nõukogu on üks kontrollifunktsiooni teostaja. Sisekontroll peab tegema koostööd auditikomiteega ja sealt tuleb kogu info ka nõukogusse.

Valdo Randpere

Kas hagi tagamiseks on nõukogul võimalik praegu midagi ette võtta? Kas see toimub kriminaalmenetluse käigus?

Aare Tark

Kriminaalmenetluse käigus arestitakse vara. Nõukogul ei ole selles osas praegu mittemingisugust rolli. Seal on omad menetlusreeglid selleks.

Artur Talvik

Tekkis arusaamatus, kui palju dokumente võib uurimiskomisjoni saata. Selle tulemusena läksid emotsioonid päris kõrgeks. Kuidas parvlaevade hankega praegu olukord on? Kas kõik sujub ja kas korrupsioonikahtlustused on kahjustanud ka tehinguid? Kas on etteheiteid tulnud koostöö partnerite, s.o tehaste poolt?

Aare Tark

Mina ei ole tehaste esindajatega kohtunud. Ma ei ole ka lepinguid näinud. Olen kuulnud, et lepingud oleksid võinud olla selgelt paremad. Selline oli praeguse juhatuse poolne kommentaar. Praegune juhatuse soovib ilmselt saada tehastelt maksimumi kätte, mis nende lepingute alusel võimalik on.

Artur Talvik

Väga nõrk osa lepingutes on sanktsioonid. Neid praktiliselt ei ole.

Aare Tark

Jah, sanktsioonid on suhteliselt leebed.

Valdo Randpere

Tänu uurimiskomisjonile said laeva ehituse lepingud avalikuks. Kas tehased saavad esitada kahjunõude Tallinna Sadamale ja Tallinna Sadam omakorda regressi korras meie komisjonile?

Aare Tark

Ma ei oska sellele praegu vastata. Sellele saab vastata konkreetse õigusliku ülesande raames.

Artur Talvik

Ükski lepingu tingimus ei ole avalikuks tulnud, hinna vahe ei ole lepingu tingimus. Kas te olete varem ka mõne riigi osalusega ettevõtte nõukogus olnud?

Aare Tark

Jah. Olen olnud Eesti Telekomis nõukogu esimees.

Artur Talvik

Tänu sellele on teil hea vaade mõlemalt poolt, nii riigiosalusega ettevõtete kui ka rahvusvahelise börsiettevõtte poolt. Mis teeks riigi osalusega ettevõtete juhtimise paremaks?

Aare Tark

Sõltumata äriühingu vormist peaks saama ühte äriühingut efektiivselt ja korralikult juhtida, olenemata sellest kas ettevõtte osalus kuulub täielikult või osaliselt riigile, on tegemist börsiettevõttega jne. Äriühing on äriühing. Äriühingutel on oma juhtorganid. Riigi osalusega ettevõtete juhtorganitel on oma lisakohustused, mis tulenevad riigivaraseadusest, korruptsioonivastase seadusest jne. Majanduslikus mõttes peaks erinevaid äriühinguid saama ühte moodi juhtida. Kui rääkida Tallinna Sadamast, siis Tallinna Sadam on Eesti üks paremaid äriühinguid üldse (jättes välja korruptsioonijuhtumi). Äriühing on hästi komplekteeritud. Juhtimismudel võiks olla küll horisontaalsem, see on olnud liialt kahe juhatuse liikme peale üles ehitatud. Aga olemuslikult on Tallinna Sadama puhul tegemist korralikult toimiva äriühinguga.

Artur Talvik

Käigu pealt on Tallinna Sadamale juurde tulnud põhikirjalisi tegevusi, s.o laevade omandisse võtmine jäälohkumise ja parvlaevadega seoses. Üks kriitikakoht on olnud see, et omanik on teinud järske suunamuutusi ja see on juhtimise ebastabiilseks muutnud. Kas teile ei tundu, et selline tütarettevõtete süsteem, mis teatud mõttes vähendab transpertsust, samuti omaniku käitumine, on mõnes mõttes raskendatud selle ettevõtte juhtimist.

Aare Tark

Ma ei tea. Parvlaevade ostmise otsus on poliitiline otsus, see otsus on tulnud äriühingu omaniku (riigi) poolt, Tallinna Sadam ei ole seda otsust ise langetanud. Kui parvlaevad tulevad Tallinna Sadama alla, siis tuleb vaadata, milline uuenenud olukord on. Võib olla tulebki eraldi laevanduse haru, millega Tallinna Sadam hakkabki tegelema. Selle haru alla võiksid tulla parvlaevad, jäämurdja Botnica, seal võib olla ka AS Eesti Loots. Kui laevandus oleks koos, siis võimaldaks see ka kulutusi kokku hoida ning ühest üksusest juhtida. Selline haru samas ei pea olema Tallinna Sadama all, see võib olla ka eraldi üksus. Seda võib mõelda ka teises kontekstis.

Valdo Randpere

Kas Kiili ja Kaljuranna juhtum oleks teoreetiliselt võinud aset leida ka börsiettevõttes?

Aare Tark

Kui inimese eetilise tasand on nagu ta on ning inimesel on kindel kavatsus seadust rikkuda, siis on võimalik see rikkumine toime panna olenemata sellest, kes on äriühingu osaluste omanikud, milline on äriühingu vorm ning millisel juhtimise tasandil tegutsetakse.

Artur Talvik

Kui uus Tallinna Sadama nõukogu tuli kokku, siis kui palju te tutvusite eelmis(t)e nõukogu(de) tööga? Kas teil oli olemas ülevaade kuidas eelmine nõukogu oma otsuseid tegi?

Aare Tark

Üldse ei ole tutvunud. Tulin täitsa puhtalt lehelt. Praegu on tegemist asjatundjate nõukoguga. Olen olnud erinevates äriühingute nõukogudes ka varem (Norma, Telekom, IF Kindlustus). Tean millised on nõukogu liikme ülesanded, seadusest tulenevalt tuleb teha tööd korraliku ettevõtja hoolsusega. Tallinna Sadama varasemate asjadega ei ole aja puuduse tõttu tutvunud, hakkasime kohe tegelema kõige põletavamate küsimustega, s.o juhatuse valimise, maine kujundamisega jne.

Tarmo Olgo

Hüpoteetiline küsimus. Kui riik omanikuna teeb poliitilise otsuse, et Tallinna Sadam peaks näiteks riigi huvides hakkama tegelema tuulikuäri, siis mis nõukogu tasemel juhtuks, kui te näete, et tegemist ei ole majanduslikult hea otsusega? Mis oleks hea lahendus?

Aare Tark

Siin tuleb lähtuda äriseadustikust. Sel juhul tuleks üldkoosoleku otsus nõukogusse ning nõukogu liikmed saavad oma arvamuse või eriarvamuse esitada. Üldkoosoleku otsus, omaniku tahe, olenemata sellest kas omanikuks on riik või keegi teine, on nõukogule täitmiseks.

Tarmo Olgo

Kas see tähendab, et siis peab selgelt olema selleks üldkoosoleku otsus?

Aare Tark

Jah.

Tiina Ojasalu

Eelmistest kuulamistest on välja öeldud, et eelmised juhatuse liikmed oskasid erinevaid teemasid nõukogule hästi esitleda. Samas ise juhatus ei pidanud kinni sisekordadest, ei arvestanud spetsialistide arvamusega ja ettevõtte sisekultuur oli nõrk. Kas sellised asjad paistavad nõukogule välja? Kuidas võiksid sellised probleemid nõukoguni jõuda?

Aare Tark

Ma ütleksin, et sisemine kord või protsess on Tallinna Sadamas paigas olnud. On olemas olnud vastutav komisjon, kes teeb kõigepealt eelotsustuse, vaatab läbi majandusliku põhjenduse, kirjeldab ära ja annab erinevaid lahenduse variandid. Juhul kui need asjad on kõrvale jäetud, siis on selgelt rikkumine ja mindud protsessist mööda. Ma ei tea, võib-olla juhatus ka seda soosis või ei olnud järjepidev. Mida ma olen püüdnud erinevates nõukogudes ja ka Tallinna Sadama nõukogus vaadata, on see, et nõukogu päevakorda ei tuleks ükski küsimus kiireloomulisena läbivaatamiseks.. Kui nõukogu seatakse väga lühikese otsustamise tähtajaga surve alla, siis tuleks seda enam kõiki asjaolusid rohkem kaaluda ja vajadusel aega võtta. Tuleb jälgida, kas küsimus on formaalse protsessi läbinud: kes on valdkonna eest vastutav isik, kes koostas ettepaneku, kas küsimus on analüüsitud ja majanduslik põhjendus olemas. Siis jõuab see juhatusse ja sealt nõukokku. Ma sain aru, et varem oli asju, mis ei jõudnudki nõukogu tasandile, juhatus on ise selle ära teinud (näiteks lepinguid pikendanud).

Artur Talvik

Kas te leiate, et tänasesse nõukogusse oleks vaja merenduse kompetentsi? Üks Sorainen'i auditi etteheide oli see, et väga soravalt oli tehtud väga pikaajalisi või pikendatud lepinguid väga pikaajalisteks. Kas nende lepingutega on midagi ette ka võetud?

Aare Tark

Ma täpselt ei teagi, millised need lepingud on. Juhatus vaatab lepinguid läbi ja proovib vastavalt kehtivale õigusele näiteks tühistada ilmselgelt kahjulikud lepingud või teha muud vajalikud sammud. Ilmselt hakatakse lepingu osapooltega ka läbirääkimisi pidama. Tegemist värske infoga, audit alles sai valmis. Merenduse kompetentsi osas on operatiivse juhtimise tasandile

seada rohkem vaja kui nõukokku. Nõukogus operatiivseid küsimusi ei lahendata, see kompetents peab olema äriühingu struktuurides olemas. Nõukogu töökord on selline, et nõukogu kohtumisi on suhteliselt harva. Nõukogu kogunemise miinimum on neli korda aastas, tavapärase kogunemine on olnud seitse-kaheksa korda aastas, nüüd ka üheksa-kümme korda aastas, äriühingu operatiivjuhtimisega nõukogu ikkagi ei tegele.

Valdo Randpere

Kas Tallinna Sadama uus nõukogu on teinud ka uue sponsorluspoliitika? Kas toetate endiselt Eesti sporti?

Aare Tark

Me teame kui suur segadus oli sponsorluse teemaga. Praegune juhatus ja nõukogu ei ole sponsorlussüsteemi osas mingisuguseid samme astunud. Sellega ei ole lihtsalt jõutud tegeleda. Ilmselt sponsorlus taotlusi on esitatud, sest info on kodulehel kirjas. Kui vaadata teiste äriühingute põhikirja, siis oluliselt põhjalikumalt on seal kirjeldatud kogu sponsorluse süsteemi. Tallinna Sadama kodukorras on hästi mahukas protsessi kirjeldus, aga uus nõukogu ja juhatus ei ole jõudnud selle teemaga tegeleda. Ilmselt võetakse see sponsorlus taotluste analüüs ette. Kui see on olnud tavapärase praktika, siis mõistlikul tasandil võib sellega jätkata. Võib-olla oleks riigile küll otsustamise mõttes lihtsam, kui näiteks kõik taotlused käiksid läbi Eesti Olümpiakomitee, Kultuuriministeeriumi vmt.

Artur Talvik

Kui palju nõukogu töö teie ajast võtab ja kui palju suhtlete nõukogu koosolekute väliselt praeguse juhatuse ning omanikuga? On väidetud, et mõni nõukogu esimees on väljaspool nõukogu koosolekuid väga aktiivselt pühendunud äriühingu töösse.

Aare Tark

Ministriga ma vahepeal suhelnud ei ole. Võib-olla on aeg ka liiga lühike olnud või pole selleks vajadust olnud. Ministrid on informeeritud ministeeriumi taustaga nõukogu esindajate poolt. Sügisest jaanuarini on küll nõukogu töö võtnud minult ebaratsionaalselt palju aega. Ma arvan, et tulevikus kui me saame juhtimismudeli paika, siis läheb kergemaks.

Üleskirjutuse koostanud:

Ege Heinla
Uurimiskomisjoni konsultant

Üleskirjutuse üle vaadanud:

Aare Tark
(e-mail 01.04.2016)